

DECIZIE

29 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Iurie Bejenaru,
Oleg Sternioală, Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de lichidatorul societății cu răspundere limitată „Copidem”, întreprinderea individuală „Constantin Dogot”,

în cadrul procedurii de insolvență a societății cu răspundere limitată „Copidem” la cererea lichidatorului societății cu răspundere limitată „Copidem”, întreprinderea individuală „Constantin Dogot” privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolvent,

împotriva hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 18 ianuarie 2017

c o n s t a t ă

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 15 iulie 2015 s-a dispus inițierea procedurii simplificate a falimentului cu dizolvarea debitorului SRL „Copidem”, fiind desemnat în calitate de lichidator ÎI „Constantin Dogot”.

La data de 06 septembrie 2016 lichidatorul SRL „Copidem”, ÎI „Constantin Dogot” a depus în instanța de insolvență cerere prin care a solicitat atragerea la răspundere subsidiară a administratorului și fondatorului unic a SRL „Copidem”, Cecanov Igor cu încasarea de la ultimul în beneficiul SRL „Copidem” a sumei creanțelor creditorilor SRL „Copidem”, în proces de insolvență în sumă de 10673323,05 lei.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 18 ianuarie 2017 s-a respins cererea lichidatorului SRL „Copidem”, ÎI „Constantin Dogot” cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a unicului asociat și fost administrator al debitorului SRL „Copidem” în procedura simplificată a falimentului.

La data de 24 ianuarie 2017 lichidatorul SRL „Copidem”, ÎI „Constantin Dogot” a declarat recurs împotriva hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 18 ianuarie 2017 solicitînd admiterea recursului, casarea hotărîrii instanței de insolvență cu emiterea unei noi hotărîri de admitere a cererii privind atragerea la răspundere subsidiară a

administratorului și fondatorului unic a SRL „Copidem”, Cecanov Igor.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de insolvabilitate a încălcat normele de drept material și procedural.

Sușține că, în raportul administratorului/lichidatorului de activitate în perioada de observație a debitorului se indică insuficiența masei debitoare din vina administrării organului de conducere a SRL „Copidem” – administrator și fondator unic, Cecanov Igor.

Menționează că, instanța de insolvabilitate eronat a aplicat în speță dispozițiile art. 248 din Legea insolvabilității.

Colegiul consideră recursul ca fiind declarat în termen, avînd în vedere faptul că, hotărîrea recurată a fost pronunțată la 18 ianuarie 2017 (f.d.56-61), iar cererea de recurs a fost depusă la 24 ianuarie 2017 (f.d.62-68), or conform art. 8 alin.(1) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29.06.2012, hotărîrile și încheierile instanței de insolvabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de lichidatorul SRL „Copidem”, ÎI „Constantin Dogot” urmează a fi admis, casată hotărîrea primei instanțe și restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță pentru următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că la adoptarea hotărîrii contestate, nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii în fond, situație ce impune rejudecarea cauzei, or din acest motiv, instanța de recurs este în imposibilitate de a se expune privitor la corectitudinea aplicării normelor de drept material, atunci când fondul cauzei a fost cercetat superficial.

Din materialele pricinii se desprinde că prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 15 iulie 2015 s-a admis cererea introductivă, s-a constatat insolvabilitatea și s-a intentat procedura simplificată a falimentului și dizolvarea debitorului SRL „Copidem”; s-a ridicat dreptul de administrare al debitorului SRL „Copidem”; s-a desemnat în calitate de lichidator ÎI „Constantin Dogot”; s-a obligat debitorul SRL „Copidem” să transmită lichidatorului în cel mult 5 zile lucrătoare gestiunea patrimoniului împreună cu documentele de constituire a societății, cu certificatul înregistrării de stat al întreprinderii, cu registrele societății, cu avizele, actele auditorului și ale organelor administrării fiscale, ștampila, documentele contabile ale debitorului; s-au notificat creditorii despre intentarea procedurii de insolvabilitate și intrarea debitorului în procedura falimentului și s-a propus înregistrarea cererilor de validare a creanțelor pentru întocmirea tabelului definitiv pînă la data de 28 august 2015; s-a stabilit termenul de verificare a creanțelor de către lichidator, de întocmire și de comunicare pentru întocmirea tabelului definitiv pînă la 25 septembrie 2015; s-a stabilit ședința de validare a creanțelor pentru data de 30 septembrie 2015, ora 14.30 în incinta Curții de Apel Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfînt nr.73, bir.110 cu mențiunea că dispozitivul

prezentei hotărîri se publică în Monitorul Oficial în termen de 10 zile din data adoptării (f.d.11).

La data de 06 septembrie 2016 lichidatorul SRL „Copidem”, ÎI „Constantin Dogot”, a depus cerere privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a întreprinderii debitoare întemeiată în baza prevederilor art. 248 alin. (1) lit. e), f), și h) din Legea insolvenței prin care a solicitat încasarea din contul administratorului și fondatorului unic al SRL „Copidem”, Cecanov Igor a sumei creanțelor creditorilor SRL „Copidem”, în proces de insolvență în sumă de 10673323,05 lei (f.d.3-10).

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 18 ianuarie 2017 s-a respins cererea lichidatorului SRL „Copidem”, ÎI „Constantin Dogot” cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a unicului asociat și fost administrator al debitorului SRL „Copidem” în procedura simplificată a falimentului (f.d.56-61).

În susținerea poziției, instanța de insolvență a considerat că lichidatorul SRL „Copidem”, ÎI „Constantin Dogot” nu a prezentat probe care să demonstreze temeinicia acțiunii sub aspectul atragerii la răspundere subsidiară al fostului administrator și fondator unic, Cecanov Igor.

Conform art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței, procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Potrivit art.15 alin.(1) din Legea insolvenței în cazul insolvenței debitorului din culpa fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolvență intenționată), aceștia poartă răspundere subsidiară solidară față de creditori în măsura în care bunurile debitorului sînt insuficiente pentru executarea creanțelor creditorilor.

În conformitate cu art.27 alin.(3) și (4) din Legea insolvenței, debitorul are obligația de a transmite administratorului provizoriu, în cel mult 3 zile lucrătoare de la cerere, informațiile solicitate de acesta, apreciate ca fiind necesare, cu privire la activitatea și la patrimoniul său, precum și documentele activității economice și documentele de evidență contabilă, care vor fi reținute de administratorul provizoriu spre documentare. În cazul în care informațiile și documentele prevăzute la alin.(3) nu sînt prezentate de către membrii organelor de conducere ale debitorului, aceștia vor fi trași la răspundere patrimonială subsidiară și/sau penală, sau contravențională, în modul stabilit de lege, iar administratorul provizoriu desemnat va reconstitui, în măsura posibilităților, informațiile și/sau documentele, cheltuielile urmînd a fi încasate din contul persoanelor culpabile.

Conform art. 248 din Legea insolvenței, dacă în cadrul procesului sînt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvență a debitorului, la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului instanța de insolvență poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvent să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvența prin una dintre următoarele acțiuni: a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal; b) desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului; c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului; d)

procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate; e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire și a ștampilei; f) dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată; g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori; h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art. 14; i) comiterea altor acțiuni care au adus daune proprietății debitorului.

Potrivit art. 76 alin.(1) din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr.135 din 14 iunie 2007, administratorul societății poartă răspundere materială deplină pentru prejudiciile cauzate de el societății, inclusiv prin plăți ilegale făcute asociaților.

Colegiul notează că, pentru neatragerea la răspundere subsidiară a administratorului și fondatorului unic al societății debitoare insolventă, Căciopău Igor urmează să fie cercetate probe ce ar exclude răspunderea acestuia, precum și neîntreținerea condițiilor prevăzute de Capitolul XXXIV din Codul civil, având în vedere că aceasta reprezintă o formă a răspunderii delictuale, și anume: fapta ilicită, vinovăția, prejudiciul cauzat, legătura de cauzalitate între fapta comisă și prejudiciul.

Instanța de recurs reține că, răspunderea nu devine automat operantă în toate cazurile în care pasivul social nu poate fi acoperit, ci numai atunci când se demonstrează că prin acțiunea culpabilă și intenționată, subiecții vizați au cauzat starea de insolvență prin săvârșirea vreuneia din faptele expres și limitativ enumerate la articolul 248 din Legea insolvenței și căror consecințe s-au materializat prin crearea, menținerea sau aprofundarea stării de insolvență, fiind necesar de a proba îndeplinirea cumulativă a condițiilor pentru atragerea răspunderii juridico-civile.

Colegiul conchide că, fapta ce se impută lui Căciopău Igor constă în ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii al debitorului SRL „Cupidem”, dispunerea unei activități a acestuia care îl duce în mod vădit la incapacitatea de plată și nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art.14, fapte în privința cărora instanța de insolvență nu a elucidat toate circumstanțele importante ale pricinii.

Analizând circumstanțele speței prin prisma normelor de drept evocate supra, Colegiul conchide că instanța de insolvență la adoptarea soluției a reținut că actul de control fiscal din 22 iunie 2015 nu confirmă faptul că debitorul a ținut o contabilitate contrară prevederilor legii. Instanța de recurs consideră că aceste concluzii sunt eronate, deoarece derivă din examinarea superficială a împrejurărilor ce permit constatarea existenței sau lipsei temeiurilor de atragere la răspundere subsidiară a administratorului, or instanța de insolvență urma să stabilească dacă debitorul insolvent, SRL „Cupidem” ducea evidența contabilă și cine era responsabil pentru activitatea economică, pentru a putea constata gradul de responsabilitate în survenirea situației de insolvență a debitorului, or din concluziile instanței de insolvență nu se poate stabili cu certitudine circumstanțele respective.

La fel, instanța de recurs reține drept neînteleasă și neclară concluzia instanței de insolvență că lichidatorul nu a prezentat probe în temeiul art. 118 din Codul de procedură civilă care ar dovedi ținerea unei contabilități contrare prevederilor legii, or prima instanță urma să verifice dacă la data examinării cererii introductive au fost prezentate datele contabile ale debitorului, or aceste date urmau să fie anexate la cererea

cu privire la răspunderea membrilor organelor de conducere ale debitorului insolubil SRL „Copidem”.

Mai mult ca atât, Colegiul constată că instanța de insolabilitate a interpretat în favoarea administratorului SRL „Copidem”, Cecanov Igor faptul că lichidatorul nu a putut identifica cauzele de facto a survenirii stării de insolabilitate, în pofida faptului că Cecanov Igor avea obligația de a preda documentele activității economice și documentele de evidență contabilă lichidatorului, deoarece reieșind din cele indicate în extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice nr.19530 din 05 august 2015 (f.d.13), se conchide că la data intentării procesului de insolabilitate, administrator al debitorului SRL „Copidem” era Cecanov Igor.

Astfel, în opinia instanței de recurs instanța de fond urma să supună analizei circumstanța respectivă, or, faptul că SRL „Copidem” a dus o contabilitate contrar prevederilor legii ar fi cauza lipsei totale a evidenței contabile prin neprezentarea documentelor de evidență contabilă, dărilor de seamă fiscale și alte documente și informații privind desfășurarea activității de întreprinzător (f.d.20). Respectiv, în cazul dat instanța urma să stabilească dacă în această situație au incidentă dispozițiile art. 117 din Codul de procedură civilă, care indică că probe în pricini civile sînt elementele de fapt, dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a pricinii.

În altă ordine de idei, instanța de recurs reține că pentru a exclude tragerea la răspundere a fostului administrator al debitorului SRL „Copidem”, Cecanov Igor, în temeiul art. 248 alin. (1) lit. f) din Legea insolabilității, instanța de insolabilitate urma să verifice dacă acțiunile administratorului întreprinderii insolubile, Cecanov Igor au cauzat sau nu starea de insolabilitate a debitorului SRL „Copidem” și la caz urma ca instanța să determine cine se face vinovat în cazul stării de faliment.

În acest sens, instanța de insolabilitate a menționat că în cazul inițierii procedurii simplificate a falimentului, Legea insolabilității nu prevede expres petrecerea adunării de raportare, însă nu-l eliberează pe lichidator să întocmească un raport în care să se expună asupra motivelor care au dus la insolabilitatea debitorului, persoanelor vinovate de această situație precum și necesitatea atragerii la răspundere subsidiară, concluzie care instanța de recurs nu o poate reține, reieșind din faptul că, instanța de insolabilitate urma să verifice dacă în dosarul de intentare a procedurii simplificate a falimentului debitorului SRL „Copidem” a fost întocmit un raport în care să se reflectate motivele care au dus la insolabilitatea ultimului și acțiunile administratorului acestuia, Cecanov Igor, în perioada în care debitorul insolubil a fost sub administrarea ultimului sau dacă în perioada de observație a fost întocmit un astfel de raport.

Mai mult, instanța de insolabilitate indică în hotărîrea recurată că lichidatorul nu a indicat cînd, în viziunea lui, a apărut starea de insolabilitate și cînd Cecanov Igor urma să înceteze activitatea întreprinderii, deoarece din anul 2012 debitorul nu mai activează. Colegiul reține argumentele respective drept nefondate, deoarece debitorul SRL „Copidem” urma să monitorizeze starea economică a întreprinderii și să execute obligațiile asumate, avînd în vedere că, pînă la declararea insolabilității, de administrarea întreprinderii se ocupa Cecanov Igor.

Totodată, Colegiul nu poate verifica temeinicia neatragerii la răspundere subsidiară a fostului administrator SRL „Copidem”, Cecanov Igor în baza art. 248 alin.(1) lit. f) și

h) din Legea insolvenței, în lipsa hotărârii integrale cu privire la intentarea procedurii de insolvență a SRL „Copidem”, deoarece din dispozitivul hotărârii Curții de Apel Chișinău din 15 iulie 2015 (f.d.11), nu poate fi stabilit ce a constituit temei de constatare a insolvenței, dispunerea intentării procedurii simplificate a falimentului și dizolvarea debitorului SRL „Copidem”, or potrivit art. 241 alin. (5) din Codul de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Mai mult, instanța de recurs reține că nu sunt cercetate probe ce ar exclude răspunderea fostului administrator al debitorului SRL „Copidem”, Cecanov Igor în baza art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolvenței, deoarece termenul de 30 de zile indicat la art.14 alin.(3) din aceeași lege, urmează să fie stabilit de instanța de insolvență, pentru a determina data survenirii temeiului indicat la art.10 alin.(2) din Legea insolvenței, exigență ce reiese din prevederile art.34 alin.(1) din legea sus-menționată care stipulează că, instanța de insolvență hotărăște, în baza aprecierii temeiului de insolvență și a faptelor constatate în cadrul examinării cererii introductive, asupra intentării procedurii de insolvență sau asupra respingerii cererii introductive.

Prin urmare, Colegiul conchide că instanța de insolvență nu a întreprins măsuri în vederea soluționării litigiului apărut prin constatarea unor fapte necesare examinării la care instanța urma să contribuie, or prin prisma art. 118 alin. (5) din Codul de procedură civilă, în caz de necesitate instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

Dat fiind faptul că, instanța de insolvență a încălcat normele de drept material și procedural la soluționarea pricinii precum și a emis o hotărâre a cărei motivare contravine dispozitivului acesteia, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, cauza urmează a fi rejudecată de Curtea de Apel Chișinău de un alt complet de judecată.

În acest sens, instanța de recurs precizează că la rejudecarea pricinii, instanța de insolvență urmează să stabilească concret care a fost starea economică a debitorului SRL „Copidem” și care au fost acțiunile administratorului acestuia Cecanov Igor, având în vedere că lichidatorul susține că fostul administrator al debitorului ar fi ținut contabilitate fictivă sau contrară prevederilor legii și că continuarea activității debitorului l-a dus în mod vădit la incapacitate de plată și reexaminând pricina să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea drepturilor procedurale ale părților.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de lichidatorul societății cu răspundere limitată „Copidem”, întreprinderea individuală „Constantin Dogot”.

Se casează hotărârea Curții de Apel Chișinău din 18 ianuarie 2017 în cadrul procedurii de insolvență a societății cu răspundere limitată „Copidem” la cererea

lichidatorului societății cu răspundere limitată „Copidem”, întreprinderea individuală „Constantin Dogot” privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului insolubil cu restituirea pricinii spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Judecătorii

Valeriu Doagă

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală

Nicolae Craiu